

ACTIVITATEA CNMASI (octombrie — decembrie 1991)

În ultimul trimestru al anului 1991, membrii CNMASI au participat la ședințele lunare (30 oct., 20 nov., 20 dec.) curente luând în discuție câteva probleme majore: Listele monumentelor istorice, îndeplinirea planului de restaurare pe 1991 și principiul de plan pe 1992, alături de avizarea unor intervenții la monumente de valoare deosebită sau în zona lor de protecție și de alte probleme generale privind monumentele. În urma discuțiilor purtate s-au stabilit următoarele:

1. În problema *Listelor monumentelor istorice*: sînt încheiate listele pentru toate județele din zonele: Muntenia, Oltenia, Banat-Crișana, Transilvania N—V și S—E însumînd cca 15.366 monumente. Din Moldova sînt definitive Listele monumentelor din județele Vrancea, Galați, Neamț și Suceava, fiind însă în lucru județele Botoșani, Iași și Vaslui. În cazul Bucureștiului și S.A.I.-ului, s-a acceptat încheierea listelor în luna martie 1992, ținînd cont de multitudinea problemelor ce le implică. Toate listele încheiate au fost validate de CNMASI și înaintate la prefecturi și Muzele județene însoțite de o circulară explicativă.

2. În ceea ce privește *planul de restaurare* avut pentru 1991, situațiile sînt încă neconcludente deoarece datele finale se pot stabili abia în ianuarie 1992. Bugetul alocat a fost cheltuit dar la data raportului (decembrie 1991) mai existau datorii în valoare de cca 20 milioane. Orientarea a fost spre: intervenții urgente (pictura la Sucevița, Moldovița, Biserica Domnească Curtea de Argeș, Hurezu etc.), salvarea monumentelor în stare de colaps (biserica Balaciu sau mănăstirea Bordești) și realizarea unor proiecte corecte care să fie puse la dispoziția proprietarilor, beneficiarilor pentru a realiza pe baza lor execuția. S-a ținut cont de interesul beneficiarilor de a pune în valoare monumentul, dar au apărut greutăți din lipsa personalului calificat în special pentru execuție și a materialelor de construcție speciale. Sintetizînd, în 1991 s-au încheiat 412 contracte pentru intervenții la 153 obiective.

Din acestea, 128 sînt contracte pentru studii, 192 contracte pentru proiecte și 92 contracte pentru execuție (sînt 65 șantiere deschise în țară).

3. Pentru stabilirea planului de intervenții urgente și restaurare pentru 1992, CNMASI, în urma discuțiilor, a recomandat să se urmărească continuarea contractelor în derulare cu accent pe intervențiile urgente, în special la biserica de lemn, să se țină seama de valoarea monumentului și de starea lui de degradare, dar și de posibilitățile reale de execuție a proiectului, de menținerea unui front de lucru pentru antreprizele ce s-au angajat deja în astfel de lucrări. Procentul redus va fi pentru studii și cercetări.

Avizul CNMASI s-a solicitat pentru următoarele proiecte: amplasarea unei biserici noi lângă *biserica Sf. Ioan Botezătorul din Vinători Neamț* (nu s-a admis strămutarea ce ar distruge-o, se recomandă găsirea altui amplasament); soluții de restaurare la *biserica Doamnei din București* (se recomandă coborîrea nivelului de călcare, degajarea cornișei, pridvor netencuit, și învelitoare de tablă de aramă și se acceptă proiectul de sistematizare a zonei înconjurătoare ce urmărește punerea monumentului în valoare); *biserica din Chilieni jud. Covasna* (se avizează proiectul cu recomandarea evidențierii nivelului romanic de călcare); amplasamente în zona *hanurilor din Craiova* (se avizează varianta nr. 5); restaurarea *palatului Potlogi* (se acceptă soluția de consolidare fără cămășuire, se recomandă un studiu geotehnic și un studiu al incintei ca zonă de protecție); amplasarea noii biserici catolice în preajma *bisericii catolice din Iași* (se avizează amplasamentul în variantele 3—4, cu navă, urmînd a se aviza și la faza STE), restaurarea *bisericii Soldanu jud. Călărași* (se acceptă varianta A, ce conservă imaginea din sec. al XIX-lea și turla de lemn).

Un alt subiect abordat a fost cel al «Problemelor monumentelor de lemn din țară» pe baza referatului întocmit de d-nii Ion Andron, istoric de artă și Andrei Pănoiu, arhitect, referenți de spe-

cialitate la DMASI, care subliniază situația dezastruoasă a acestei categorii de monumente istorice mai ales în contextul indifferenței proprietarilor și beneficiarilor care le abandonează în favoarea construcțiilor noi. S-a pus accentul pe importanța păstrării lor în situ și pentru aceasta a obținerii unui efort conjugat din partea Patriarhiei Române, Inspectoratului de cultură, o ofertă în acest sens făcînd-o și Muzeul Țăranului Român.

S-a recomandat emiterea unor acte normative elaborate de DMASI sau comandate de aceasta și avizate de CNMASI care să reglementeze problemele tehnice și financiare ale proiectării și execuției (conținutul proiectelor de restaurare, conținutul comenzilor și contractelor, condiții de finanțare din fondurile CNMASI etc.).

În discuția CNMASI a intrat și solicitarea avizului pentru preluarea următoarelor monumente istorice: mănăstirea Comana jud. Giurgiu, solicitată de arhiepiscopia Bucureștilor (se acceptă cu condiția revenirii la funcțiunea inițială de mănăstire, urmînd a se prezenta planurile tehnice de realizare); casa Brăiloiu din Tîrgu-Jiu, jud. Gorj, cerută de Fundația engleză pentru copii orfani, care organizează căminul din vecinătatea acestei case, și intenționează să deschidă aici un muzeu cu replici ale operelor lui Brâncuși aflate în afara țării pentru a avea un spațiu public în favoarea socializării copiilor (se acceptă funcțiunea ce pune în valoare construcția monument, se vor aviza planurile).

Concluzia anului 1991 a fost necesitatea de a acorda o importanță sporită discutării problemelor de metodă pe baza unor sinteze elaborate de referenții de specialitate din DMASI, fără a diminua ponderea avizării. Pentru a putea să-și execute funcția cît mai eficient s-a considerat ca fiind necesară dezvoltarea secțiunilor CNMASI și completarea lor astfel ca să poată acoperi toate categoriile de monumente cuprinse în Liste și să integreze aceste activități specialiștii de prestigiu, conform scopului pentru care a fost creată CNMASI.

CEZARA MUCENIC